

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 745/749:373.2.015.311:373.2.017:17:005.336.2(045)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-2-26>

Антоніна МИКУЛІНА,

orcid.org/0000-0002-5913-9264

*старший викладач кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівського державного університету
(Мукачево, Закарпатська область, Україна) antkonst@ukr.net*

Катерина МИХАЙЛОВА,

orcid.org/0000-0001-7295-0214

*старший викладач кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівського державного університету
(Мукачево, Закарпатська область, Україна) ingma7007@gmail.com*

ХУДОЖНЯ ПРАЦЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ, ПРЕДМЕТНО-ПРАКТИЧНОЇ ТА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

У статті піднімається проблема формування природничо-екологічної, предметно-практичної та технологічної компетентностей у дошкільників в процесі залучення їх до художньої праці з природним матеріалом. Підкреслено, що робота з природним матеріалом має великі можливості зближення дитини з рідною природою, виховання у них дбайливого відношення до неї, сприяє формуванню корисних практичних вмінь та навичок, розвитку конструктивних здібностей, спостережливості, уявлень та фантазії, формує інтерес до праці, естетичний смак, екологічну культуру.

Наголошується, що перспективною екологізацією є конструктивна діяльність на заняттях з художньої праці, де діти поглиблюють свої знання про природний матеріал, переконуються в його цінних властивостях, а також навчаються фантазувати і власноруч створювати привабливі саморобки, що приносить їм естетичну насолоду і задоволення від виготовлених виробів. Крім того в процесі виконання конструктивних, технічно-творчих завдань, роботи з моделювання у дошкільників формується предметно-практична та технологічна компетентності.

Підкреслено, що в процесі навчання корисно використовувати такі методи і прийоми: бесіду, пізнавальну розповідь, демонстрацію наочного матеріалу, використання схем, моделей, художнього слова, музичних творів, пояснення з показом прийомів виготовлення виробів, створення ігрових і проблемних ситуацій, експериментування, обговорення результатів. А вихователь дошкільного закладу повинен бути професіоналом, який, свідомо застосовує у процесі художньої праці з природними матеріалами сучасні інноваційні, науково обґрунтовані прийоми і засоби впливу на дітей щодо формування природничо-екологічної, предметно-практичної та технологічної компетентностей.

Зроблено висновок, що активне залучення дошкільників до трудової діяльності сприяє зацікавленню в збереженні, примноженні, цілісності, чистоти, гармонії довкілля, а достатній рівень екологічної вихованості у подальшому дозволить усвідомити, що людина є невід'ємною частиною природи, а світ природи є середовищем існування людини.

Ключові слова: екологізація, екологічне виховання, природний матеріал, конструювання з природних матеріалів, конструктивна діяльність, методика навчання.

Antonina MIKULINA,
orcid.org/0000-0002-5913-9264
Senior Lecturer at the Department of Preschool and Special Education
Mukachevo State University
(Mukachevo, Transcarpathian region, Ukraine) antkonst@ukr.net

Kateryna MIKHAILOVA,
orcid.org/0000-0001-7295-0214
Senior Lecturer at the Department of Preschool and Special Education
Mukachevo State University
(Mukachevo, Transcarpathian region, Ukraine) ingma7007@gmail.com

THE ART WORK AS A MEANS OF FORMING NATURAL, ENVIRONMENTAL, SUBJECT-PRACTICAL AND TECHNOLOGICAL COMPETENCIES IN PRESCHOOLERS

The author of the article has raised the problem of forming natural-ecological, subject-practical and technological competencies in preschoolers in the process of involving them in art work with natural materials. It has been emphasized that working with natural materials has great opportunities to bring children closer to their native nature, to foster a careful attitude towards it, to promote the formation of useful practical skills, to develop constructive abilities, observation, imagination and fantasy, to form an interest to work, aesthetic taste, and ecological culture.

It has been emphasized that constructive activities in art classes are promising for ecologization, where children deepen their knowledge of natural materials, become convinced of their valuable properties, and learn to imagine and create attractive handicrafts with their own hands, which brings them aesthetic pleasure and satisfaction from the products they make. In addition, in the process of performing constructive, technical and creative tasks, modeling work, preschoolers develop subject and practical and technological competencies.

It has been emphasized that in the educational process it is useful to use the following methods and techniques as following: conversation, cognitive storytelling, demonstration of visual material, the use of diagrams, models, artistic words, musical pieces, explanation with demonstration of techniques for making products, creation of game and problem situations, experimentation, discussion of results. A preschool teacher should be a professional who consciously applies modern innovative, scientifically based methods and means of influencing children in the process of arts and crafts with natural materials to form natural and environmental, subject matter and technological competencies.

It has been concluded that the active involvement of preschoolers in labor activities promotes interest in the preservation, enhancement, integrity, purity, and harmony of the environment, and a sufficient level of environmental education will further allow them to realize that a person is an integral part of nature, and the natural world is a human habitat.

Key words: ecologization, environmental education, natural material, construction from natural materials, constructive activity, teaching methods.

Постановка проблеми. Стан навколишнього середовища спонукає до роздумів усіх небайдужих людей, що сьогодні дуже важливо, щоб усі – дорослі та діти – стали на шлях співпраці з природою.

Дошкільна освіта – найперший рівень освіти, яка покликана сформувати у дитини перші уявлення про навколишній світ, прищепити повагу і почуття відповідальності за все живе, що її оточує.

У Базовому компоненті дошкільної освіти наголошується, що важливим є формування у дошкільників природничо-екологічної компетентності – здатності дитини до доцільної поведінки в різних життєвих ситуаціях, що ґрунтується на емоційно-пізнавальному ставленні до природи, знаннях її законів та формується у просторі пізнавальної, дослідницької, трудової, ігрової діяльності (Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. 2021: 12).

Основи екологічного виховання формуються у різних видах діяльності, зокрема трудовій та конструктивній. Перспективною у екологізації є художня праця з природним матеріалом, у процесі якої діти поглиблюють свої знання про ці матеріали, переконуються в їх цінних властивостях, а також навчаються фантазувати і власноруч створювати симпатичні саморобки, що приносить радість і задоволення. Залучаючи до неї дитину, вихователь не лише сприяє її всебічному розвитку і становленню особистості, але й спонукає до відтворення прекрасного.

Заклади дошкільної освіти разом з батьками повинні докласти максимум зусиль, щоб сформувати у дітей екологічну культуру, розвинути конструктивні та художньо-творчі здібності, використовуючи різні засоби впливу, в тому числі і художню працю; виростити здорове молоде покоління, здатне захистити природне довкілля.

Аналіз досліджень. У народній та класичній педагогіці наголошується про важливість ознайомлення дошкільників з природою та виховання у них бережного ставлення до природного довкілля. В. О. Сухомлинський писав: «Дитина за своєю природою – допитливий дослідник, відкривач світу, тож нехай перед нею відкривається чудовий світ в живих фарбах, яскравих тремтливих звуках, в казці, грі, творчості, красі» (Сухомлинський В. О., 1976: 97).

Наукові підходи до екологічного виховання в сучасних умовах розроблені в дослідженнях Н. В. Пустоцвіт, Л. В. Шаповал, І. В. Іваненко, Н. В. Лисенко, Л. В. Іщенко, Д. І. Струнниковою, З. П. Плохій та ін. Так, З. П. Плохій розглядає екологічне виховання дошкільників на матеріалі ознайомлення їх з тваринним світом, Н. В. Лисенко розробила практичні рекомендації щодо екологічного виховання дошкільників, у дослідженнях Н. М. Кот доведено необхідність спільної роботи ЗДО і родини з екологічного виховання.

Науковці та практики, такі як Г. В. Борин, О. Ф. Ботюк, О. О. Дронова, О. П. Терещенко, Л. В. Калуська, Ю. В. Рібцун, В. Л. Сухар та інші також наголошують про важливість залучення дітей до конструювання з природним матеріалом на заняттях з художньої праці, які відкривають великий простір для дитячої творчості, сприяють розвитку конструктивного мислення, самостійності, наполегливості, кмітливості, вмінню планувати роботу і доводити справу до кінця, а також має екологічне спрямування.

Мета статті: на основі теоретичного аналізу психолого-педагогічної літератури та досвіду роботи закладів дошкільної освіти розкрити особливості формування природничо-екологічної, предметно-продуктивної та технологічної компетентностей у дітей дошкільного віку в процесі організації конструктивної діяльності з природним матеріалом на заняттях з художньої праці.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти до кінця дошкільного віку у дитини має бути сформований природодоцільний світогляд, в основі якого лежить усвідомлення дитиною себе як частки природи, відчуття відповідальності за те, що відбувається навколо неї та внаслідок її дій у довкіллі. (Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. 2021: 14).

Екологічне виховання дошкільників здійснюється у різних видах діяльності. Важливим є не тільки формування у дітей знань про природу, але і уміння практичного їх застосування. Практичні дії кожної дитини виступають джерелом її знань,

засобом перетворення засвоєних знань у переконавання. Діяльність дитини, пов'язана з самостійним набуттям знань та її використанням, має переважно пошуково-дослідницький характер.

Найважливіші практичні дії полягають у спостереженні й оцінці стану природного середовища; плануванні і виконанні конкретних природоохоронних заходів; використання знань у різних видах діяльності, а саме трудовій та конструктивній. Інтелектуальні і практичні вміння та навички в екологічному вихованні доповнюють одна одну.

Формування екологічної свідомості ґрунтується на трьох основних сферах: інтелектуальній, дієво-вольовій, емоційно-чуттєвій, яку характеризують такі структурні елементи: потреби, мотиви, інтереси, емоції, воля, інтелект (Лисенко Н. В., 2015: 228).

Саме мотиви і мета є збудниками цілеспрямованої діяльності не лише пізнавального але й практичного змісту. Саме в обсязі практичної, трудової і конструктивної діяльності виявляється готовність дітей до творчих перетворень і збереження навколишньої природи. Управлінська функція екологічної свідомості стає своєрідним мотивом, стимулом і умовою формування стійкого інтересу до праці, створює ситуації, коли перед дитиною чітко вимальовується результат її реального внеску в охорону природи (Лисенко Н. В., 2015: 231).

Практична взаємодія дітей з об'єктами і явищами природи засвідчує наявність у них вже сформованих елементів соціальної активності, позитивно-емоційних відношень.

Стимулювати практичну діяльність дітей необхідно з позицій цілісної системи практичних умінь та навичок екологічного характеру, забезпечивши їх тісний зв'язок зі знаннями інших видів діяльності. Систему таких умінь і навичок створюють: дотримання правил поведінки у спілкуванні дітей з природою, оцінка навколишнього середовища, планування і проведення різних заходів з метою його пізнання.

Саме в процесі праці маємо можливість здійснювати екологічне виховання дітей. Ефективній екологізації праці дітей сприяє застосування теоретичних знань про вплив екологічних факторів на розвиток живої природи. Проте теоретичні знання сприятимуть екологізації праці дітей лише за умови їх цілеспрямованого введення у зміст навчальної діяльності. Виконання практичних завдань сприяє глибшому осмисленню теоретичних знань, тобто все відбувається у взаємозв'язку (Лисенко Н. В., 2015: 198).

Перспективною у екологізації є художня праця, у процесі якої діти поглиблюють свої знання про

природний матеріал, переконуються в його цінних властивостях під час виготовлення композицій, іграшок та інших виробів з природного матеріалу. Її екологічне значення полягає в тому, що діти, працюючи з каштанами, шишками та іншими природними матеріалами, дізнаються про особливості харчування птахів, звірів, навчаються правильно заготовляти його, бережно з ним поводитися, зберігати, марно не знищувати.

Художня праця – це творчі дії дитини з різними матеріалами та естетично значущими предметами, виробами для прикрашання побуту, ігор, праці і відпочинку. За своїм змістом та ціннісними орієнтаціями така праця повинна чинити педагогічний вплив на особистість, яка формується, на її фізичний та розумовий розвиток, на вдосконалення почуттів та уявлень (Калузька Л. В., 2005: 274).

Досвід показує, що виховання інтересу до художньої праці починається з дошкільного віку. Малятам цікаво, як з шишок, каштанів народжуються персонажі їх улюблених казок. Старші дошкільники з задоволенням виготовляють іграшки-саморобки з природного матеріалу, декорації для ігор, складають букети з живих та засушених квітів, екібани, виготовляють подарунки для рідних та друзів, що сприяє формуванню моральних цінностей та естетичного смаку у дітей. Така робота сприяє розвитку конструктивних здібностей у дітей, розвиває фантазію, спостережливість, формує корисні практичні навички, уявлення про властивості природних матеріалів, їх цінність, формує інтерес до праці, естетичний смак, екологічну культуру.

В. О. Сухомлинський доречно зазначав: «Народна педагогіка, яка знає чарівну силу праці, відкрила перед нами нові джерела виховної мудрості. Ми переконалися, що тільки в праці, де є піт, мозолі і втома, людське серце стає чутливим, ніжним. Завдяки праці людина пізнає навколишній світ серцем» (Сухомлинський В. О., 1976: 101). Тому можемо сміливо сказати, що в процесі художньої праці з природним матеріалом формується у дітей екологічна свідомість, любов і доброзичливе ставлення до природи та її мешканців.

При цьому навчання дитини не обмежується лише засвоєнням певних навичок та прийомів роботи, воно має сприяти становленню творчої індивідуальності. В. О. Сухомлинський писав: «Праця – це справжня могутня сила, той, образно кажучи, золотий ключик, який здатний розкрити душу кожної людини, ушляхетнити її» (Сухомлинський В. О., 1976: 95).

Крім того у процесі художньої праці формується у дітей і «предметно-практична, технологічна компетентність – здатність дитини реалізувати

творчі задуми з перетворення об'єктів довкілля з використанням різних матеріалів, що спираються на обізнаність із засобами та предметно-практичними діями, з допомогою дорослого чи самостійно у процесі виконання конструктивних, технічно-творчих завдань, завдань з моделювання (Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. 2021: 9).

Художня праця дозволяє дітям по новому подивитися на рослинний і тваринний світ, пробуджує в них жагу творчості, любов до навколишнього середовища. Така праця включає в себе роботу з папером, картоном, природним та покидьковим матеріалом; дає можливість фантазувати та втілювати свої фантазії в життя, прищеплює любов до краси і бажання плекати цю красу власноруч. (Микуліна А. К., 2023: 70).

Робота з природним матеріалом має великі можливості зближення дитини з рідною природою, виховання у них дбайливого відношення до неї і сприяє формуванню перших трудових навичок. Таємничий та чудовий світ природи, квітів, рослин, плодів можна використати в процесі конструювання виробів з природного матеріалу, зібраного під час прогулянок та екскурсій в природу. Вироби, зроблені з шишок, жолудів, каштанів, горіхових та яєчних шкарлупок, викликають позитивний настрій, вражають нас витонченістю, природністю, фантазією. Працюючи з природним матеріалом дитина відчуває себе творцем свого невеличкого світу. Така діяльність допомагає реалізувати їх мрії, власноруч виготовити предмети, прикраси для оздоблення інтер'єру або у подарунок.

Природа сповнена чарівних таємниць – це головне, що мають усвідомити діти під час занять з художньої праці. Щоб діти не були гостями у майстерні, а стали в ній господарями, потрібно, щоб зустрічі з природою в цій майстерні були не просто забавою, заповненням вільного часу, а цікавою справою.

Виготовлення іграшок, виробів з природного матеріалу – праця кропітка, захоплююча і дуже приємна. Для того, щоб діти охоче нею займалися, необхідно розвивати фантазію, позитивні почуття, а з оволодінням вміннями і навичками в роботі з природними матеріалами прийде і спритність, сформується конструктивні здібності (Боронай Т. М., 2003: 26).

Саме в процесі художньої праці відбувається здатність в дитини сприймати і розуміти прекрасне у дійсності, розвиваються естетичні погляди, смаки і почуття, потреба в здатності брати участь у створенні прекрасного. Дитина засвоює найкраще саме те, що викликає в неї позитивні емоції, радісні почуття, тому працю слід організувати так, щоб дитина була задоволена процесом та

результатом її виконання. «Радість праці – могутня сила» – писав В. О. Сухомлинський (Сухомлинський В. О., 1976: 99).

Підґрунтям, на якому здійснюється естетичне та екологічне виховання, є певний рівень художньо-естетичної культури особистості, а також умінь та навичок активної перетворювальної діяльності з природним матеріалом під час художньої праці.

Саме художня праця забезпечує різнобічну діяльність дітей з природним матеріалом. Тому важливе завдання вихователя – прилучити дитину дошкільного віку до краси й гармонії у світі, до мистецтва, збудити її творчі сили, бажання оволодіти різними видами художньої діяльності. Заняття з художньої праці формують у дошкільнят морально-естетичні уявлення, розвивають ініціативу і творчість, розумові та конструктивні здібності, пам'ять і логічне мислення, сприяють прояву особистих нахилів і здібностей.

Різноманітні за своїм зовнішнім виглядом і технологічними особливостями матеріали створюють невичерпні можливості для розвитку дитячої фантазії, стимулюють до нових пошуків способів виконання. Так, збирання природних скарбів, а тим паче робота з ними, слугують зближенню дитини з природою рідного краю, формують знання про неї, виховують уміння бачити навколо прекрасне і корисне – фарби, форми, їх безмежне розмаїття.

Вихователь показує дітям, як збирають, засушують і зберігають дари природи, наголошує про їх цінність і вчить бережному ставленню до них. Діти разом з своїм наставником розглядають їх, вивчають, досліджують, а вже потім створюють на заняттях з художньої праці різні фігурки, композиції на основі тактильних (дотикових) відчуттів, що сприяє формуванню і збагаченню уявлень про природні об'єкти (Калузька Л. В., 2005: 253).

Радість від спілкування з природою, спілкування у праці, насолода від процесу виготовлення іграшки створюють позитивний емоційний настрій, позитивні емоції, а це є важливим стимулом виховання працелюбності (Микуліна А. К., 2023: 72).

Під час виготовлення виробів перед дітьми поставлені проблемні ситуації, розв'язання яких потребує певних знань: як правильно дібрати матеріал необхідної форми, який спосіб з'єднання деталей іграшки вибрати. З допомогою вихователя діти розв'язують ці завдання, навчаються з'ясовувати причини своїх невдач, способи їх усунення. Під час такої трудової діяльності у них формуються вольові якості, зокрема: наполегливість, цілеспрямованість, уміння доводити розпочату справу до кінця. Не слід забувати, що дуже

важливо, щоб на заняттях панувала атмосфера радості праці. Як зазначав В. О. Сухомлинський «Радість праці – самовираження в ній. Це той складний духовний стан, коли людина з подивом і захопленням бачить витвір своїх рук, знаходить у ньому саму себе, своє напруження» (Сухомлинський В. О., 1976: 96).

Художня праця – один із важливих засобів всебічного розвитку особистості. У цьому переконаний педагогічний колектив Мукачівського ЗДО №2. Вражає оформлення приміщень даного закладу, які оздоблені чудовими панно, картинами, екібанами, справжніми художніми шедеврами, створеними з різних природних матеріалів вмілими руками працівників ЗДО та батьків, що якраз і є, на нашу думку, хорошим прикладом для наслідування вихованцям дошкільного закладу. Слід відмітити, що дошкільнят в цьому закладі вчать не тільки бачити прекрасне, а й створювати його своїми маленькими вмілими рученятами.

У ЗДО створено гурток «Умілі ручки», в якому беруть участь батьки і діти, де особливого значення надають художній праці, яка відповідає інтересам і запитам дітей. Вони охоче беруться за виготовлення іграшки, або потрібного для гри предмету, майструють подарунки для близьких та друзів. Творчу активність проявляють навіть нестійкі у своїй поведінці діти.

Педагоги відмічають, що важливим у навчанні дітей конструктивної діяльності – це чітко окреслити мету завдання, пояснити, що саме і для чого вони виготовлятимуть той чи інший виріб, з чого треба починати. Це мобілізує увагу дітей, спонукає до осмислення своїх дій. Важливо уважно стежити за роботою дітей, при чому так, щоб вони відчували, що їх справа цікава для дорослого, постійно заохочувати схвальним словом. Водночас треба бути і вимогливим до тих, хто працює неохайно, тактовно вказувати на недоліки. Дітям старанним, але невпевнених у своїх діях слід проявити особливу увагу, чуйність, в разі потреби прийти на допомогу.

Методика організації роботи дітей дошкільного віку з природним матеріалом ґрунтується на принципах дидактики: від простого до складного. При цьому важливого значення набуває принцип повторюваності дій (наприклад, при виконанні нових виробів вихователь спирається на вміння, які були потрібні і сформувалися у дітей раніше).

Організовуючи заняття з художньої праці, вихователю необхідно:

– проводити бесіди, які розширюють навколишній світ дошкільників та орієнтують їх у світі художніх виробів;

– використовувати різноманітні дидактичні, розвивальні ігри спрямовані на розвиток уяви, фантазії та креативного мислення;

– використовувати ІКТ (презентації, фільми, ігри, музику);

– створювати умови для дослідів та спостережень, які сприяють виявленню властивостей природних матеріалів;

– виявляти існуючі знання про природні матеріали, інструменти, у виробках та практичній роботі, корегувати їх та удосконалювати в процесі художньої праці;

– організовувати практичну роботу дошкільників за принципом поступового ускладнення від знайомих знань та вмій до оволодіння нових, розвиваючи їх аналітичні, конструктивні та творчі здібності;

– планувати роботу таким чином, щоб постійно удосконалювати вміння дітей, заохочувати їх самостійно, творчо використовувати набуті знання та вміння, виховувати впевненість у власних силах;

– створювати атмосферу радості та успіху (Боронай Т. М., 2003: 28).

Стимулом для прояву дітьми творчості при виготовленні іграшок з природного матеріалу є заохочення, схвалення успіхів дитини.

Великий вплив мають і готові дитячі роботи, які сприяють формуванню інтересу дітей до цієї праці, стимулюють їх до прояву ініціативи в удосконаленні навичок роботи з природним матеріалом. З цією метою в групі організовується виставка творчих дитячих робіт.

Робота над виготовленням іграшок з природного матеріалу буде виконуватися дітьми успішніше, якщо вони будуть мати можливість займатися нею і в процесі образотворчої діяльності. Так, наприклад, природний матеріал можна використовувати і на заняттях з ліплення: різні насіння, шкарлупки горіхів, жолуді, каштани. Люблять діти робити аплікації з насіння гарбуза, засушених квітів, листя. Із задоволенням викладають мозаїчні візерунки на дощечках з насіння, круп. Такі заняття сприяють розвитку дрібних м'язів кистей рук, розвитку творчості, кмітливості.

Важливо, що вони прагнуть корисних справ. Діти охоче виготовляли вироби сувенірного характеру з різноманітних природних матеріалів для осінньої ярмарку, який вразив розмаїттям виробів з природних матеріалів, гамою кольорів. За виручені на ярмарку гроші діти купили корм і відвідали у притулок для чотирилапих, що сприяло формуванню у них гуманізму і бережного ставлення до тварин.

Не уявляють педагоги ЗДО виховну роботу з формування у дітей художнього смаку, творчих здібностей, працелюбства, екологічної культури без активної допомоги батьків. Саме батьки – перші порадики вихователів і безпосередні учасники продуманих заходів. Разом з батьками працівники дошкільного закладу проводять цікаві заходи, семінари-практикуми, організовують екскурсії для збору природних матеріалів, вносять нові ідеї, влаштовують виставки, оформляють фотостенди, беруть участь у проведенні ярмарок, свят тощо.

Незабутнє враження у дорослих і дітей залишилось від осіннього балу, на який вихованці прийшли у виготовлених з осіннього листя та квітів костюмах та виставки манекенів «Осілля Фея», які були представлені кожною віковою групою на святі Осені.

Висновки. Художня праця – це творча діяльність дитини з різноманітними матеріалами, зокрема природними, в процесі якої вона створює корисні та естетично важливі предмети та вироби. У дітей виникає інтерес до власної конструктивної діяльності, формуються навички предметно-практичної діяльності з природними матеріалами, проявляється фантазія, винахідливість, прагнення довести розпочату справу до логічного завершення.

Вихователь дошкільного закладу повинен бути професіоналом, який, маючи відповідний рівень компетентності, застосовує сучасні інноваційні науково обґрунтовані прийоми і засоби впливу на дітей з метою формування природничо-екологічної, предметно-практичної, технологічної компетентностей на заняттях з художньої праці з природними матеріалами; і має пам'ятати, що активне залучення дошкільників до трудової діяльності сприяє зацікавленню в збереженні, примноженні цілісності, чистоти, гармонії довкілля, а достатній рівень екологічної вихованості у подальшому дозволить усвідомити, що людина є невід'ємною частиною природи, а світ природи є середовищем існування людини

В процесі навчання корисно використовувати різні сучасні методи і прийоми, а конструювання з природного матеріалу повинно здійснюватись різноманітно, з використанням прийомів, що враховують особистісний розвиток кожної дитини.

Дане дослідження не є повним і завершеним у розв'язанні порушеної проблеми. Зважаючи на подальше формування ключових компетентностей для дошкільної освіти, перспективою є розробка нових підходів до організації художньої праці у ЗДО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція: Наказ Міністерства освіти і науки № 33 від 12.01.2021. Київ, 2021. 37 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.
2. Боронай Т. М. Виховання дітей старшого дошкільного віку засобами художньої праці. *Бібліотечка вихователя дитячого садка*. 2003. № 12. С. 24–32.
3. Калуська Л. В. Дивокрай: вибрані дидактико-методичні матеріали у 2-х книгах для працівників дошкільних закладів. Книга перша. 2-ге вид. Тернопіль: Мандрівець, 2005. 320 с.
4. Лисенко Н. В. Еко-око: дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2015. 352 с.
5. Микуліна А. К. Роль художньої праці у розвитку особистості дошкільників. *Міжнародний науковий журнал «Освіта і наука»* / гол. ред.: Т. Д. Щербан; заст. голов. ред.: Jerzy Piwowarski, В. В. Гоблик. Мукачево-Ченстохова: РВВ МДУ; Академія ім. Я. Длугоша, 2023. Вип. 1(34). С. 68–73.
6. Сухомлинский В. О. Вибрані твори в 5-ти томах. Том 2. Київ, 1976. 410 с.

REFERENCES

1. Pro zatverdzhennia Bazovoho komponenta doshkilnoi osvity (Derzhavnoho standartu doshkilnoi osvity) nova redaktsiia: Nakaz Ministerstva osvity i nauky № 33 vid 12.01.2021 [On the approval of the Basic Component of Preschool Education (State Standard of Preschool Education) new edition: Order of the Ministry of Education and Science No. 33 dated January 12, 2021]. (2021). Kyiv. Retrieved from https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf [in Ukrainian].
2. Boronai, T. M. (2003). Vychovannia ditei starshoho doshkilnoho viku zasobamy khudozhnoi pratsi [Education of children of older preschool age by means of artistic work]. *Bibliotechka vykhovatelja dytiachoho sadka - Kindergarten teacher's library*, 12, 24–32 [in Ukrainian].
3. Kaluska, L. V. (2005). *Dyvokrai: vybrani dydaktyko-metodychni materialy u 2-kh knyhakh dlja pratsivnykiv doshkilnykh zakladiv. Knyha persha [Divokrai: selected didactic and methodical materials in 2 books for employees of preschool institutions. Book one]*. (2nd edition). Ternopil: Mandrivets [in Ukrainian].
4. Lysenko, N. V. (2015). *Eko-oko: doshkilnyk piznaie svit pryrody [Eco-eye: a preschooler gets to know the natural world]*. Kyiv: Slovo Publishing House [in Ukrainian].
5. Mykulina, A. K. (2023). Rol khudozhnoi pratsi u rozvytku osobystosti doshkilnykiv [The role of artistic work in the personality development of preschoolers]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Osvita i nauka» - International Scientific Journal «Education and Science»*, 1(34), 68–73 [in Ukrainian].
6. Sukhomlynskyi, V. O. (1976). *Vybrani tvory v 5-ty tomakh. Tom 2 [Selected works in 5 vol. Vol. 2]*. Kyiv [in Ukrainian].